

DE MEESTERZANGER

Het ligt niet zo voor de hand een stukje over de Nachtegaal te schrijven terwijl we nog in de winter leven. Voor half maart zingt nog maar een enkele vogel, in elk geval is de Nachtegaal dan nog niet terug. Overigens is dit de tijd om de Boomleeuwerik te beluisteren. Deze vroege zangers lijken, na een periode waarin ze vrijwel verdwenen waren, weer terug in het duin te zijn. Hoewel niet met elkaar te vergelijken, doet deze vogel wat betreft de zang nauwelijks onder voor de Nachtegaal. Wat mij betreft vind ik het lu-lu-lu-lu op een vroege voorjaarsmorgen een van de mooiste ervaringen van het jaar,

THE NIGHTINGALE.

Maar nu over de Nachtegaal: vorig jaar schreef Ton Lemaire een bijzonder boek over vogels in voorstelling en verbeelding. In het boek komt de Nachtegaal uitgebreid aan bod. Daarbij blijkt dat het dier al in de antieke oudheid bewonderaars kende. Een van hen was Plinius die in zijn *Natuurlijke Historie* er het volgende van zei: `...wat een stem in zo'n klein lijf! Wat een onvermoeide adem! ... vol, laag in toon, scherp, de klanken versnellend, ze aan elkaar rijgend, en al naar gelang zijn zin sopraan, tenor en bas.`

In de mythe van Tereus en Philomela verandert de laatste in een Nachtegaal. Eeuwenlang wordt om die reden de vogel als zodanig aangeduid, ondanks het feit dat alleen de mannetjes zingen. Ook Aristoteles luisterde al naar Nachtegalel en bemerkte daarbij dat de ouders hun jongen leren zingen. Niet hij, maar een middeleeuwse monnik in Wales, vond de zang zo hard dat hij deze vogels uit zijn omgeving wegjaagde. De luide zang stoorde hem bij het gebed en meditatie. Al ging dat wat ver, ik kan me er toch iets bij voorstellen. Tijdens een excursie in het toenmalige Oost-Duitsland stonden we op een camping in Mecklenburg midden tussen de zingende Nachtegalel. Het betrof in dit geval de Noorse variant, die het zo bont maakten dat er van slapen niet veel kwam.

18. Illustratie bij Engelse editie van de Rubā'iyāt van O. Khayyām, eind 19de eeuw.

Veel verder in de tijd, in 1881, beschrijft de Maupassant een vrije partijtje in een bos bij Parijs waarbij de warme zuchten vermengd werden met het gezang van de nachtegaal. Vanzelfsprekend heeft ook Gezelle de nachtegaal ten tonele gevoerd. Niet alleen spraken de `blommen` hem een tale. Een van zijn gedichten sluit hij af met: `Want mensche en heeft u nooit verstaan, noch al uw rijkdom recht gedaan. O wondere tale van koning Nachtegale!` Lemaire sluit zijn hoofdstuk over de nachtegaal af met een citaat van Thijssen, de vader aller natuurbeschermers: `Ik moet even mijn verontschuldiging aanbieden over de ontoereikendheid en onwaardigheid van mijn beschrijvingen, gij moet echter in het oog houden, dat ik mij nimmer vermeten zal, te proberen het nachtegaal-lied weer te geven, of het geluksgevoel bij het aanhooren ervan te vertolken.` Met zoveel lofuitingen over de meesterzanger kan ik haast niet tot half april wachten.

W.Andelaar